

Література

1. Про внесення змін до Закону України «Про звернення громадян» щодо електронного звернення та електронної петиції: закон [прийнятий 02.07.2015 р.] – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/577-19>.
2. Конституція України від 28.06.1996р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/>.
3. Закон України «Про звернення громадян» від 02.10.1996р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>.

Інна Анатоліївна Шимко – студентка II курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Світлана Андріївна Лубенець** – старший викладач
кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського
національного університету внутрішніх справ

АНАЛІЗ СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВА ЛЮДИНИ НА СВОБОДУ З ПРАВОМ НА ОСОБИСТУ НЕДОТОРКАНІСТЬ

Одним із основних напрямків діяльності держави є закріплення, забезпечення та захист особистих прав і свобод людини. Право на свободу та особисту недоторканність закріплюються та регламентуються Конституцією України, Цивільним Кодексом України, Кримінальним кодексом та законами України. На міжнародному рівні закріплене Загальною декларацією прав людини 1948 р., Міжнародним пактом про громадянські та політичні права 1966 р., Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод 1950р. Проблема забезпечення особистої недоторканості та права на свободу є досить актуальною в усі часи. Дані права співвідносяться між собою, але водночас вони є різні за змістом. Таким чином існує потреба в розмежуванні цих понять та визначення змісту категорії.

Проблеми визначення та реалізації прав людини досліджувалися у роботах таких вчених, як О.Негодченко, В. Олійник, В. Опришко, М. Орзіх, П. Рабінович, А. Таранов, І. Тімченко, Ю. Тодика, О. Фрицький, М. Цвік та ін. Дослідженням проблем забезпечення особистої недоторканності у сфері кримінального процесу займався І. Л. Петрухін. Однак на теперішній час серед науковців немає однозначної позиції щодо співвідношення досліджуваних прав. Так, зокрема, П. Рабінович та М. Хавронюк вважають, що дані права не потрібно сплутувати – це два різні природні права людини [3, с. 122], разом із тим існує діаметрально протилежна позиція, серед прибічників якої Д. Сімонович: поняття

«свобода» і «особиста недоторканність» є складовими одного права «на свободу й особисту недоторканність», котре треба розуміти як неподільний конгломерат [4, с. 11].

Російська дослідниця Є. Васильєва [1] принцип особистої недоторканності розглядає як неприпустимість будь-якого протиправного посягання на фізичну, моральну і психічну цілісність, індивідуальну свободу (захист права на власний розсуд обирати місце перебування, свободу пересування, право на відсутність спостереження або охорони), загальну свободу дій (захист дій, не охоплених формалізованим правом) і особисту безпеку (забезпечення відсутності загрози завдання шкоди). Отже, автор розглядає свободу як складовий елемент принципу недоторканності.

На нашу думку, право на свободу та право на особисту недоторканність взаємопов'язані та взаємозалежні, однак, вважаємо, що право на свободу за обсягом та змістом є ширшим ніж право на недоторканність.

У загальному розумінні: «свобода» – це відсутності перепон у якій-небудь галузі, можливість діяти на свій розсуд; «недоторканність» – охорона від усяких посягань (псування, знищення, паплюження) з боку будь-кого[2]. Аналізуючи наведені визначення, можна дійти висновку про те що, будь-яке посягання є перепорою, однак, не будь-яка перепона є посяганням. Адже, коли здійснюється посягання на особисту недоторканність особи (фізичну, психічну, статеву), то безумовно виникають перепони в реалізації права на свободу (діяти на свій розсуд), і навпаки, перепони політичного, економічного, соціального характеру необов'язково посягають на особисту недоторканність людини (завдають шкоди її життю, здоров'ю, честі та гідності).

Свобода – це стан людини, яка є вільною, це найвище благо, яке не може порівнюватися з іншими демократичними цінностями. Особа має право на вільний розвиток своєї особистості, вправі сама розпоряджатися власною долею, обирати свій життєвий шлях. Право на свободу є не що інше, як можливість особи здійснювати будь-які правомірні дії. У тісному зв'язку з ним знаходиться особиста недоторканність людини, яка поширюється на її життя, здоров'я, честь, гідність. А, отже, недоторканність є складовою частиною свободи, що виражається в забороні протиправних діянь, зазіхань на фізичну, статеву, психологічну недоторканність (свободу) людини.

Таким чином, право на свободу та особисту недоторканність закріплюються законодавством, але потребують удосконалення теоретичного та юридичного змісту. Основні права людини повинні бути захищеними та здійснюватись на законних підставах. Користування особистими конституційними можливостями є одним з особливо цінних

благ людини, їх ефективна реалізація — одне з головних завдань держави.

Література

1. Васильєва Н. Г. Право людини на фізичну і психічну цілісність і правове регулювання біомедицини в Європейському Союзі / Н. Г. Васильєва // Проблеми законності. – 2007. – № 92. – С. 153-158.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К. : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2002. – 600 с.
3. Рабінович М. П. Права людини і громадянина / М. П. Рабінович, М. І. Хавронюк. – К. : Атіка, 2004. – 464 с.
4. Сімонович Д. В. Європейські стандарти дотримання прав людини у досудових стадія кримінального процесу України : автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.09 / Д. В. Сімонович. – Х., 2011. – 20 с.